

LIETUVOS BANKAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
siunčiama e. pristatymo sistema

Nr.

Kopija:

Lietuvos Respublikos teisingumo
ministerijai
Lietuvos Respublikos finansų
ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-657 2, 12, 29⁴, 40 STRAIPSNIŲ, PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 44¹ STRAIPSNIU IR DEŠIMTUOJU SKIRSNIU ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ KITŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos bankas susipažino su Teisingumo ministerijos Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktu Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 2, 12, 29⁴, 40 straipsnių, priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 44¹ straipsniu ir dešimtuoju skirsniu patikslintu įstatymo projektu¹ (toliau – Projektas). Pateiktoje Projekto derinimo pažymoje nurodoma, kad Projektas patikslintas, suteikiant Lietuvos bankui įgaliojimus taikyti poveikio priemones visiems finansinių paslaugų teikėjams ar jų tarpininkams. Lietuvos bankas, kaip jau buvo rašyta Teisingumo ministerijai 2019 m. birželio 3 d. rašte Nr. S 2019/(21.4.E-2101)-12-2958 nesutinka perimti nuotolinių finansinių paslaugų priežiūros funkcijos ta apimtimi, kuri nėra susijusi su Lietuvos banko prižiūrimais finansų rinkos dalyviais.

1) Visų pirma pažymėtina, kad pagal siūlomą modelį Lietuvos banko atliekama finansų rinkos priežiūros funkcija būtų iškreipta, nes:

- Finansų rinkos priežiūros modelis šiuo metu organizuotas taip, kad *Lietuvos bankas prižiūri tik tas finansų įstaigas, kurios verčiasi licencinių finansinių paslaugų teikimu* (žr. Finansų įstaigų įstatymo (FĮĮ) 4 straipsnio 3 dalis), nelicencinių finansinių paslaugų teikėjų Lietuvos bankas neprižiūri. TM pateiktas komentaras Projekto derinimo pažymoje, kad vadovaujantis Vartojimo kredito įstatymu ir Mokėjimų įstatymu, Lietuvos bankas gali taikyti poveikio priemones ir neprižiūrimiems finansų rinkos dalyviams šiuo atveju yra neaktualus, nes pagal minėtus įstatymus poveikio priemonės neprižiūrimiems subjektams gali būti taikomos tik išimtiniais atvejais, pagrįste nelegaliai finansines paslaugas teikiantiems asmenims, t. y. neturintiems įstatymų nustatyta tvarka suteiktos licencijos arba neįrašytiems į prižiūrimų subjektų sąrašus ir (arba) kitiems asmenims, kuriems taikomos tik tam tikros mažos apimtys ir konkrečios finansinių paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos (pvz., prekybininkams, kurie, pažeisdami Mokėjimų įstatymą, apmokestina atsiskaitymus mokėjimo kortelėmis), bet ne kitais atvejais. TM siūlomu reguliavimo pakeitimu Lietuvos bankas turėtų prižiūrėti neapibrėžtą ratą subjektų su tikslu nustatyti kaip laikomasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo (VTAĮ) 8 skirsnio reikalavimų, t. y. tikrinti ar vartotojui suteikta reikiama informacija ar sudaryta teisė atsisakyti sutarties ir ar tinkamai vykdomos kitos VTAĮ 8 skirsnio nuostatos. Pažymėtina, kad tokia funkcija yra skirtinga savo pobūdžiu ir priežiūros apimtimi nei prieš tai minėti pavyzdžiai.

- Įtvirtinamas priežiūros disbalansas*, t. y. nuotoliniu būdu teikiamas neprižiūrimų subjektų finansines paslaugas Lietuvos bankas turėtų prižiūrėti, o ne nuotoliniu būdu teikiamų – ne. Pavyzdžiui, FĮĮ 3 straipsnio 1 dalies 5 punkte numatyta finansinė paslauga: „*kelionių čekių, vekselių <...> išdavimas ir administravimas <...>*“. Pažymėtina, kad šių nelicencinių

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/a3f82791a89a11e9aab6d8dd69c6da66?jfwid=13h8j6347c>

finansinių paslaugų teikimo Lietuvos bankas neprižiūri – jų teikimui taikomos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, kurio laikymosi priežiūra nepriskirta Lietuvos banko kompetencijai, nuostatos, o pagal TM siūlomą reguliavimą Lietuvos bankas taptų atsakingas už tokių paslaugų priežiūrą tuo atveju, jeigu jos būtų suteiktos nuotolinio ryšio priemonėmis.

- *Įtvirtinama Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių diskriminacija.* Pažymėtina, kad Lietuvos banko finansų rinkos priežiūros funkcija yra finansuojama iš prižiūrimų finansų rinkos dalyvių įmokų, TM siūlomame modelyje įmokos iš neprižiūrimų subjektų nebūtų renkamos, nes nėra apibrėžto tokių subjektų rato.

2) Lietuvos bankas nesutinka su TM derinimo pažymoje pateiktais argumentais, kad netikslinga ir neefektyvu nuotoliniu būdu sudaromų finansinių paslaugų teikimo sutarčių priežiūrą pavesti vykdyti dviem institucijoms (Lietuvos bankui ir Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai (VVTAT)).

Lietuvos bankas įvertino TM argumentus dėl VVTAT resursų trūkumo ir specializacijos stokos, tačiau šiuo atveju nuo pat Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 2002/65/EB perkėlimo į Lietuvos teisę pradžios VVTAT visą laiką vykdė šią funkciją, todėl galima manyti, kad turi pakankamai sukauptos patirties ir kompetencijos šioje srityje, be to, VTAĮ 8 skirsnio nuostatos nėra specifinės, jos yra bendro pobūdžio, kaip vartotojo teisė atsisakyti sutarties, reikiamos informacijos apie paslaugų teikėją pateikimas ir pan., taigi nereikalauja specialių finansinių paslaugų teikimo reguliavimo žinių. Atsižvelgiant į tai, manome, kad VVTAT galėtų tinkamai užtikrinti vartotojų teisių apsaugą Lietuvos bankui nepriskirtoje srityje. Tokiu atveju Lietuvos bankas būtų pagrindine atsakinga institucija, o VVTAT – papildoma.

3) Lietuvos bankas nesutinka su TM derinimo pažymoje pateiktu argumentu, kad, konsolidavus finansinių paslaugų priežiūrą, būtų veiksmingai išnaudojama masto ekonomija, efektyviau paskirstyti finansiniai ir žmogiškieji ištekliai finansinių paslaugų priežiūros srityje. Pažymime, kad su Lietuvos banku dėl siūlomo priežiūros modelio, kad Lietuvos bankas turėtų prižiūrėti ir neprižiūrėjimus subjektus nebuvo plačiau diskutuojama ar konsultuojamasi, dėl to Lietuvos bankas šiai dienai negali įvertinti papildomų resursų poreikio tokiai priežiūrai atlikti. Be to, kaip minėta anksčiau – siūlomas modelis iškreiptų šiuo metu egzistuojantį finansų rinkos priežiūros modelį. Taip pat pažymėtina, kad TM pasiūlytas VTAĮ 40 straipsnio 7 dalies pakeitimas neišsprendžia poveikio priemonių už VTAĮ 8 skirsnio pažeidimus taikymo Lietuvos banko neprižiūrimiems subjektams klausimo, kadangi pagal specialiuosius finansų rinką reglamentuojančius įstatymus poveikio priemonės galima skirti tik už jų reguliavimo srities pažeidimus.

4) Taip pat pažymėtina, kad dėl siūlomo pakeitimo būtina konsultuotis su Europos Centrinio Banku (toliau – ECB), atsižvelgiant į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 127 straipsnio 4 dalies ir 1998 m. birželio 29 d. Tarybos sprendimo 98/415/EB dėl nacionalinių institucijų konsultavimosi su Europos Centrinio Banku teisės akto projekto nuostatų klausimais 2 straipsnio 1 dalies nuostatas, įpareigojančias konsultuotis su ECB dėl visų teisės aktų projektų, susijusių su ECB kompetencija, įskaitant teisės aktų projektus, susijusius su nacionaliniais centriniais bankais.

Atžvelgiant į tai, kas pasakyta, bei į tai, kad šiuo metu Europos Komisija atlieka Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 2002/65/EB peržiūrą ir vėliau šios direktyvos pakeitimai turės būti įgyvendinti nacionalinėje teisėje, siūlome šiuo pereinamuoju laikotarpiu palikti Lietuvos banko Teisingumo ministerijai 2019 m. kovo 6 d. raštu Nr. S 2019/(21.4.E-2101)-12-1289 ir 2019 m. birželio 3 d. raštu Nr. S 2019/(21.4.E-2101)-12-2958 pateiktą siūlymą, kad Lietuvos bankas perimtų tik prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vykdomą nuotolinių finansinių paslaugų teikimo priežiūrą pagal VTAĮ 8 skirsnio reikalavimus, o likusių nelicencinių finansinių paslaugų teikėjų priežiūrą ir toliau vykdytų VVTAT.

PRIDEDAMA:

1. 2019 m. kovo 6 d. rašto Nr. S 2019/(21.4.E-2101)-12-1289 kopija.
2. 2019 m. birželio 3 d. rašto Nr. S 2019/(21.4.E-2101)-12-2958 kopija.

Valdybos narys

Marius Jurgilas